

R E G É L Ő.

PESTEN Vasárnap October 20^{kán} 1833.

Megjelen társával együtt hetenkint kétszer Vasárnap és Csütörtökön. Fél évi díjja helyben 3 ft 12 xr boritéktalanul; postán 4 ft pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt boritéktalanul 1 ft 36 xr-jával. A' folyóírásnak egyes száma 24 xr; egyes kép 12 xr. p. p.

I. TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLLÉS.

Árpád Margit, Görög Császárné.

(Folytatás.)

Két kis hajlék rendeltetik e' boldogtalanok számára, hova kevés órák eltelése után a' kis Alexi is lehurczoltatott. Étél hordásra és szük szolgálatokra egy idegen néma vala rendelve, ki zárt ajtók zördítése által adott jelt a' jövetelre és azok által az eltávozásra.

Esztendőök telének így el, a' nélkül, hogy fogságuk súlya könnyebbedett vagy valamikori kiszabadulásuk reménye derült volna. Ez idő alatt Alexi serdüle, és szülőjének egyetlen de minden reménye ő reá várt. Egykor megejthették azon körülményt, mellyben titkos szándékjokat végbe vihették. Margit egyetlen fijának könnyek zápora és forró anyai áldások közt nyakába akasztá azon talismánt, mellyet ő elválásakor atyjától nyere, és szerencsésen a' börtönből kiszökteti.

Alexi egyenesen nagy atyjához Bélához vette útját, ki a' szomorú történet hallatára elkeseredék, 's noha éppen akkor a' Velenceiektől Jadra (Zara) tengeri városért szorítatott, de hogy gyermekei segedelmére siethessen, kész vala táborát visszavonni, és a' szerencsétlenek szabadítására vezérleni. Elindult seregével Béla király, de midőn oláh és bolgár országokon keresztül menni akarna, ezen akkoriban igen durva népek reá rohanván, seregét megverék, 's kénytelen vala vissza térni, és kedves gyermekei sorsát a' jó Istenre bízni. Látván Alexi igyekezeteinek szomorú fogantját, el nem csüggedett, hanem befutván egész Európát, hol a' pápához, hol a' Velenceiekhez, hol a' keresztsek-

hez folyamodék, kiktől üres szánakozásnál egyebet nem nyert. Velenceze, akkoriban szabad község (respublica), nem örömet pártfogolt olly hadat, melly népe lenyomásán és rablánczain emelé trónusát. A' nyugoti uralkodók Alexitől sürgetve azt tanácslákn neki, hogy Sváb Fülep császártól, mint szép bátyjától, kérjen segedelmet; értésére adatott egyszersmind, hogy, ha a' császár seregét Palestina megvételére a' keresztesekekéhez kapcsolni akarná, akkor visszatértökben ezek is segedelmére leendének hadi népének, és Izsák Angyalt a' trónusra vissza helyezik.

Fülep csak ugyan küldött Velenczébe követeket, kik a' doge (herceg) palotájába, hol a' keresztések vezérei is valának, bocsáttatván, egy jelenlevőtől ekképp leiratott beszédet tartának: „Mi a' romai királytól vagyunk hozzátok küldve; ő kívánná reátok bizni ezen ifiú herceget, az ő szép öccsét. Ti egy veszedelmes expeditióra szándékoztok az igazság jusait megőrizni; ha egy elnyomottért boszút vesztek, csak fogadástokat teljesítetek. Mi egyenesebb annál, mint javaikba visszatenni olyyakat, kik azoktól megfosztattak? Ha ti Konstantinápoly herceget segitenditek, ő néktek olly ajánlatokat téssen, mellyek legtöbbet adhatnak az anyaszentegyház hasznához és a' szent föld megnyeréséhez. Először: ha Isten engedi, hogy Alexit örökségébe szállitjátok, ezen herceg egész eklésiáját alávetendi a' romainak, mellytől olly régóta el van szakadva. Másodszor: tudván, hogy már ti nagy áldozatokat tettetek expeditiótokért, ő nektek két száz ezer markát fog fizetni és egész tábornak eleséggel szolgálni. Ő maga elkísér titeket Egyptusba; vagy ha jobban tetszik, küld nektek tiz ezer embert a' maga költségén, kiket esztendeig nálatok fog hagyni. Mig él, öt száz lovagot tart a' szent föld védelmére. Illyenek azon feltételek, mellyeknek előtökbe terjesztésére meghatalmazva vagyunk.“

E' beszéd után tanácskozás tartaték, mellyben meghasonlások történtek; mert sokan keresztény vérnek tekintvén a' görögöt, ontani nem akarták, hanem egyedül otthoni fogadásukat, a' szentföld vissza szerzését, teljesíteni. Utanak is indultak sok keresztések, és hajóra szállottak, hogy vitéz karjaikat inkább hazájok védelmére megtartsák, mint

kaland-(Abentheuer) lépéseket tegyenek. De egy szerencsétlenség sokat megfosztott honának ismét látásától; mert midőn hajóra szállottak, lesüllyedtek, és öt százan Velence öblében találák sirjokat.

A' megmaradt keresztések Francziákból, Flandrokból, Olaszokból és Velenceiekből állottak. Az expeditióra elszánt Francziáknak vezére Marquis de Montferrat *) volt, a' Flandroké Beaudouin **), a' többieké a' 90 esztendő s doge Dandolo. A' flotta Zara (Jadra, dalmát ország fővárosa) alatt volt, mellynek falai III-ik Incze (Innocentius) pápa tilalmának ellenére is lerontattak, és a' szövetséges kereszties seregek vitorlájikat szélnék eresztették Aprilis 5-én 1203-ik esztendőben.

A' tábor összejövede Corfu szigetnél rendeltetett. Örömmel fogadták ott Alexi elég számos német gavalléroktól kísérve, kiket Fülepnék udvarában hódított részére. A' konstantinápolyi herceg, ki eddig csak vigasztalással és tanácsal tartatott, annyira megilletődék e' sok vitézből álló tábor látásán, melly magát ügyének kivívására száná, hogy a' doge és marquis de Montferrat előtt térdre esve nyilatkoztatá nekik háláját. Szerencsétlen! ki nem tudta, mennyire veszedelmes egy korona visszanyerésére más karjáért esedezni!

Lássuk már Elek császárt, miképp szándékozott magát Konstantinápoly városával védni! — Noha már több hónap óta tudva volt a' keresztések szándéka a' görög birodalom ellen; noha a' mint mondatik, hat száz hajó állott Konstantinápoly öblében: utjában még se talált a' kereszties sereg semmi akadályra. Azon szigetek, hol ez megszállott, tüstént Izsák Angyal részére hódultak. Ezen birodalom a' hosszas szakadások által már régen elgyengülve, még inkább puhittatott egy gyalázatos kormány által. Elek császár csak gunyolva beszéllett a' Latinusok készületeiről, és méltatlannak tartá ugyan azok ellen készülni. A' császári város csak nézte a' velencei flottának minden akadék nélkül falai alá érkezését.

*) mond: Markí dö Monférá.

**) mond: Bóduen.

Julius hónap végén történt, mikor ezen tábor a' Dardanellák torkolatjánál megállittaték, és olly közel estek a' görög flottához, hogy egymásra horgokat és köveket hajgáltak.

Látván ezen kevély várost, főbb templomait, palotáját, magos védfalait, diszesítő négy száz tornyait és azon számtalan népet, mellyel mindenütt boritva volt: „Nem találtatott ott — mond egy szemmel látó tanú — olly nyugodt és bátor sziv, melly ne reszketett volna. És nem ok nélkül; mert világ teremtés óta soha se valósított egy illy terv ennyi kevés ember által; — és kiki fegyverére veté szemeit.“

A' város megtámadása tehát elrendeltetett, és kevés napi ostrom után, midőn a' külső város felgyujtatott, a' félénk Elek nem mervén többé támadóji ellen rohanni, elszökésre határozá magát. Még azon éjjel elhagyván feleségét, leányát, trónusát és népét, Thráciának egy öblébe vonult, hova kincsét és gyöngyeit is czipelé.

Eltünése után tüstént kipattantá a' revolutiót egy Eunuch, 's pénzt szórván az örök között a' népnek hirül adá Elek futását. Ez, és a' borzasztó tűz lobogása rémülésbe hozá a' lakókat, kik Izsák Angyal börtönébe futának, hogy őt trónusba helyeztessék. Izsák, szeme világától fosztva, félelemtől ellepve, csudálással hallá magát császárnak kiáltatni azon pillanatban, mellyben fejére halálos csapás várt volt.

Mig némellyek halmozva szórák elejébe hóduló eskeiket, az alatt mások az ostromlókhoz futának hirül adni a' történetet, és az ifiú Alexit atyja karjai közé hívni.

Ez mind ugyan azon éjjel megtörtént, és csak hamar rendbe szedetett a' császári palota. Margit férjével együtt bele vezetteté és reggel a' támadók vezérei már tisztelkedtek nekik. Izsák Angyal a' trónuson, jobbán pedig Margit olly fényes öltözetben valának, hogy a' követek annak ragyogásától alig láthaták arcaikat; de a' szép Margitnak szemei könnyek homályába voltak rejtve, 's azért a' bájos császárnénak illy állapotján mindnyájan megindultak. „Uram! — mondá a' champagne-i marchal — látod, milly szolgálatokat tevénk fiadnak, és miképp tartók fogadásun-

kat. De ő ide be nem jöhet, míg hasonlóan eleget nem tesz ígéreteinek, azért kéret téged, hagynád helybe ígéreteit.“

A' császár tudni kíváná azokat, és elolvastatá a' fel-tételeket. — „Valóban igen súlyosak ezek — mondá Izsák Angyal — de ti annyit tettetek, hogy ha egész birodalom nek-ték ígértetett volna is, megérdemlenétek.“ (*Folyt köv.*)

II. NÉPISMERTETÉS.

Romai asszonyok idegenkedésük az illa-toktól.

A' legszembetűnőbb tünetényeknek egyike, melly a' Romában darab ideig mulató idegent meglepi, 's őt némi nevetséges kedvetlenségekbe bonyolíthatja, az, hogy e' vá-ros szépei a' jó illatoktól különösen idegenkednek. A' Ro-mainé már 15—20 lépésről megérzi a' rózsa szagát, 's gör-csöket kapna, ha azt azonnal el nem mozdítanak; de leg-inkább a' gyermekágyosak előtt e' szag kiállhatlan, 's az orvosok komolyan bizonyítják, hogy rózsa-vagy viola-illat ezeket öt perczek alatt meg is ölhetné. De még csudálato-sabb, hogy bármilly nemű állati szag, sőt rothadások sem okoznak nálók kellemetlen érzést, így p. o. egy dáma, ki-nek szobájába egész esztendő által legkisebb virágnak jöni nem szabad, el fog lakni a' legmelegebb nyárban is egy vágószék felett a' nélkül, hogy csak orrát is félre vonná.

Ezen idegenkedésnek lehet tulajdonítani, hogy a' virág-termesztés Romában igen el van hagyva; nem csak hogy a' házakban nem termesztetik, de még a' kertek is meg van-nak fosztva ezen ékességtől: 's legfeljebb is egy pár Gera-niát vagy e' féle kellemetlen illatú növényeket lehet azok-ban találni. Így tulajdonképpen nincs is a' Romaiaknak vi-rág kertjek; mert a' Romai téres helyeket szeret, 's a' virág-kert szük körén nem találhat izlést. A' romai nemesnek falusi jószágain nem szenvedtetnek a' virág ágyak mint nálunk; 's ha vannak is némelly körzetek (Ronde) párkányain, azok mind szagatlanok, 's egyedül a' természet gondviselésére hagyatnak.

Innét jó, hogy az illatkenőcsnek (Parfüme) Romában igen csekély a' kelete; mert a' párisi „hegyke menyecske“ többet elpazérol abból egy nap alatt, mint vala mennyi

romai szép együtt véve egész esztendőben. Csak az idegeknek azok, kikre valamely csekély rész elfogy; de furcsa, hogy ők is mihelyt Romában hosszabb ideig tartozkodnak, kedvet vesztenek rajta. Ezen illat-idegenkedést pedig nem csak Romára, hanem egész felső olasz országra ki lehet terjeszteni. Velenczében létemkor — így mond a' tudósító — azon házban, hol laktam, egy asszonyság elájult. Én sebesen szöktem szobámba, hogy Eau de Cologne-t (kölni vizet) hozzak; de mi előtt visszatértem, az asszonyság már felüdült. Hasznát gondolám azonban, ha illatos vízzel lefeccsentem, 's azt vele szagoltattam. Ez megtörtént, de ime! az asszony újra ájulásba dúl! Egy tized asszony erre nekem esik, és mint gyilkost feneget, 's ezer szerencsém volt, hogy isteni Eau de Cologne-om ezekre is hatott annyiban, hogy tőlök megmenekedhetém. A' szoba azután jó ideig kiszellőztetett.

Egyébiránt Romában szinte kizárólag csak az Angolyok kendőzik magokat, 's ezt annál inkább tehetik, minthogy nagyobb részint csak magok közt élnek, és semmi romai társaságba nem mennek. De mihelyt közülök egyik magát láttatja, vagy jobban szólva szagoltatja, azt úgy kerülik az asszonyok, mint az epemirigyes beteget.

III. JELES MONDÁS.

Boldogtalan.

A' boldogtalan csak félve remél,
Nem hiszen békéllő sorsának,
Minden uj örömben uj lestől fél,
'S elmés ki-zója ön magának.

Fáy után közli K. Teréz.

Szerelem. Hirtelen nő a' szerelem egy könyben, egy égő tekintetben repül, élénk 's éltünk fele andalító karjában tűnedez, míg édes titkait kifejtjük; boldog! ha csendes tisztelet szövetezik hozzá, így halandóságunk a' fentebb égi lét előérzete.

Kisfaludy Kár. közli R...l Miklós.

A' jó hírnév hasonló egy darab tiszta papiroshoz; ha egyszer elmocskul, soha vissza nem hozható előbbi tisztasága; láthatóan maradnak mindig a' foltok, és semmi idő se képes letörölni azokat.

iffj. Thoroczky László.

Aphorismák arab nyelvből. Ki engedelmeskedni nem tud, igazgatásra is alkalmatlan.

Ne mondj ítéletet a' távul levőről; mert helyette Isten hallja azt.
Vigyázz, nehogy a' másra irányzott kő ön magadra essék-
Szeindár,

IV. K Ö L T É S Z E T.

A' mátrai vadász.

Búsan rejté fény-sugárit
A' hold agg Mátránk fölött,
'S borzasztóan fűtyölt a' szél
Századot élt fák között.

Setét felhők tornyadoztak
Az égen, menyköveket
'S villámokat szórva szerte
Rettentvén a' környéket.

Zúg a' zápor, nő a' vihar,
'S a' folyamnak árjai
Tajtékozva emelkednek,
Keskenyek már árcai.

A' száz évű bükkök 's tölgyek
Makkot termő csoportja
Zúzva dől-le vad robajjal;
Itt élete vég pontja. —

És e' szörnyű vész közt tébolyg
Egy szüz, vadász-kedvesét
Keresvén; — de nem lelheti
Tilos hű szerelmesét;

Gazdag atyja ellenkezik
Hogy nyilván azt láthassa;
Mert nőül egy aggott dúsnak
Törekszik hogy adhassa.

De oszlik már a' fergeteg,
Mosolyg a' hold, 's az eget
Csillag-özön borítván-el,
Nem látni több felleget;

'S most ismer a' szüz a' fára,
Hol pihen hű kedvese,
Siet tehát, — de jaj! mit lát!
Véres a' szerelmese.

Melljén van a' halálos seb,
Verve gyilkos kezeiktől
Orozva, 's ki menekhetik
A' setétben ezektől? —

A' szüz atyja volt a' gyilkos,
'S már a' hajnal nyíltára
Őszve zúzott szívvel rogyott
Holt leánya sirjára. —
Nagy Ignátz.

V. VILÁGI TELEGRAF.

Különös bolond. Bicetre városában jelenleg egy bolondot láthatni, ki azt képzei, hogy ivó poharába az asztalon által egy huszártiszt esett, 's azt ő lenyelte. Ezen bolond nem régiben szomszédját lőtte agyon; 's midőn kérdőre vonatott. „Nem tehetek — ugymond — róla; a' gyomromban levő kapitány szerelmes lett szomszédom feleségébe, 's azért szerelemfűtésből ő lőtt reá, nem én.“

Tolvaj-verés és tolvaj-csin. Minap valakit egy zsebelő kerületgetett, de ez őt a' lopáson rajta kapván, megragadá 's a' rendőr kezébe akará adni. A' tolvaj erősebb volt, és elillantott. A' nézők soká nem mertek utánna eredni. Egy arra jött kocsis meggondolja magát, 's lovait társára bizván utánna rugaszkodik. Jantsi szerencsésen meg is kapta a' futót; de se rendőrségre se másra nem bízta dolgát, hanem elő fogván ostorszijját amugy magyarosan elkenegette, 's végtére a' ló-usztatóhoz érven néhányszor jól bele mártotta. Minekutánna így dolgát vele elvégezé, kocsijához vissza ment, 's óráját akarván nézni, az ime! oda volt; most erszényét keresi, 's az is oda volt! mert a' zsebelő azokat küzdése közben kiespté. — Ezt nevezem igazán tolvaj-praesentiának.

VI. KÜLÖNFÉLE.

A' vidámság — tréfának és ártatlanságnak gyermeke; születésénél öröm a' baba, 's humora' szülész (accoucheur); dajkája a' nem erőltetés, nevelője a' jókedv, 's játszótársa a' derűlttség. — Lakik ártatlan leánykáknál 's nem-adós férjfiaknál; sok férjhez akkor tekint csak be, ha az édes házi-nő elmegy onnan hazul. Nagy házaknál leginkább előszobákban tartozkodik. Nevető örökösöknél 's ifjú özvegyeknél a' fekete fátyol alól kukucsál-ki. — Legkedvesb eledele az elmésség és jó ötletek; minden öröm-alkalmat mohón nyel-el, 's úgy látszik mások örömén leginkább hízik. Eskütt ellensége a' — pedantság és rossz lelki ismeret!

Szekrényesy.

Serquis, arczszipító fű. Minden utazóknak megegyezős híradásaik szerint elhihető, hogy a' keletföldieknél az asszonyi nem szépsége sokkal tártósabb, mint a' mi égalunkon. Életmód, mesterkétlen segéd eszközök, és más egyéb környülmények ahoz sokat tehetnek nálok. Lucas Pál, franczia utazó, (e' czimű könyvében: Voyage dans la Turquie, l'Asie etc. Amsterdam, 1720. Tom. I. p. 67.) a' mekkai balzsamnak és valami Serquis nevű növénynek, melly Mekka körül terem, tulajdonit olyan erőt, hogy a' szépeket 70-dik évökig is olly friss színben és fiatalon megtartja, mintha 25—30 évűek volnának. Ő azt állítja, hogy szultánnékat is látott, kik korosságuk miatt a' szeraiból elbocsáttattak; de a' kik neki még akkor is nagyon fiataloknak tetszettek, mivel azon növényt és balzsamot használták. Ugy írja, hogy a' Serquis, Mekkán kívül másutt is találkozik hellyel közel; de mind azon hely, hol e' fű és balzsam-csemete terem, erős őrizet alatt van, 's ahoz idegennek közelíteni életébe kerülne. A' Serquissel theaképpen szoktak élni. E' környülményből megfogható, mint tudott p. o. Abimélek király a' 80 esztendő Sárába; Páris, a' legalább is 50 évű Ilonába szépségükért úgy szeretni, hogy azokat elragadnák, és érettek véres háborúkat is viselnének. —

i — — é —

VII. NEVETTETŐ PILULA.

Bizonyos szabó-legény három évig egy műhelyben dolgozván azzal kérkedék, hogy ő azon idő alatt mint első legény szolgált legyen. Midőn kérdeztetnék — „hanyan voltak“ felelé „csak magam!“

Sicher.

Kérdő rejtvény.

- 1) Mellyik leány az, kit a' férjhez menetel vágya soha se bánt?
- 2) Mellyik esztendőben legtovább boldogok a' szerelmesek?

R...l M. Turáról.

Előbbi rejtvény: Sziv.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiarcz 86 szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi utak utszája 612.